

Sygn. akt XXIV C 256/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 grudnia 2013 roku

Sąd Okręgowy w Warszawie Wydział XXIV Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSO Jacek Tyszka

Protokolant: protokolant sądowy Beata Klimek

po rozpoznaniu w dniu 4 grudnia 2013 roku w Warszawie na rozprawie

sprawy z powództwa Stowarzyszenia (...) w W.

przeciwko (...) spółce komandytowej w W.

o zapłatę

1. zasądza od (...) spółki komandytowej w W. na rzecz Stowarzyszenia (...) w W. kwotę 1.555.798 zł (milion pięćset pięćdziesiąt pięć tysięcy siedemset dziewięćdziesiąt osiem złotych) z ustawowymi odsetkami

- od kwoty 1.318.100 zł od 2 października 2011 roku do dnia zapłaty i

- od kwoty 237.698 zł od 18 kwietnia 2012 roku do dnia zapłaty;

2. oddala powództwo w pozostałym zakresie;

3. zasądza od (...) spółki komandytowej w W. na rzecz Stowarzyszenia (...) w W. kwotę 85.007 zł (osiemdziesiąt pięć tysięcy siedem złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt XXIV C 256/12

UZASADNIENIE

Pozwem z 5 marca 2012 roku Stowarzyszenie (...)

z siedzibą w W. wniosło o zasądzenie na jego rzecz od pozwanej (...) spółki komandytowej z siedzibą w W. kwoty 1.555.798 zł wraz z ustawowymi odsetkami od kwoty 1.318.100 zł od 2 października 2011 roku do dnia zapłaty oraz od kwoty 237.698 zł od dnia doręczenia pozwu stronie pozwanej do dnia zapłaty, a także zasądzenie kosztów postępowania według norm przepisanych.

W uzasadnieniu wskazano, że stosownie do art. 70 ust 2 pkt 4 ustawy z 4 lutego 1994 roku o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U. z 2006 r., nr 90, poz. 631 j.t., ze zm.) (pr.aut.) współtwórcy utworu audiowizualnego z tytułu reprodukcji go na egzemplarzu przeznaczonym do własnego użytku osobistego uprawnieni są do wynagrodzenia. Stosownie zaś do ust. 3 powołanego przepisu korzystający z utworu audiowizualnego uiszcza je na rzecz organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi.

Pozwana spółka jest wydawcą prasowym, który wydaje m.in. magazyny (...), (...), (...), (...) i (...). Do rozprowadzanych przez siebie tytułów prasowych pozwana często dołączała utrwalone na nośnikach utwory audiowizualne, za które

na podstawie powołanego wyżej przepisu obowiązana była uiszczać opłatę na rzecz właściwej organizacji zbiorowego zarządu.

Powód wykonuje zarząd majątkowymi prawami autorskimi do utworów audiowizualnych przysługujących producentom audiowizualnym oraz współtwórcom.

W zakresie pobierania opłat z tytułu reprodukowania utworów audiowizualnych powód wykonuje zarząd prawami wszystkich współtwórców filmów, z wyłączeniem utworów muzycznych i choreograficznych, którymi zarządza Stowarzyszenie (...). W zakresie praw do scenariusza (...) pobiera wynagrodzenia na rzecz polskich twórców, zaś powód pobiera wynagrodzenie na rzecz twórców zagranicznych.

Prawo do reprezentowania twórców zagranicznych powód wywodzi z art. 105 pr.aut. (domniemanie posiadania przez organizację uprawnień do reprezentowania twórców) oraz art. 5 ust. 4 pr.aut. (odpowiednie stosowanie przepisów ustawy do utworów chronionych na podstawie umów międzynarodowych).

Powód wskazał, że zawarł umowy z zagranicznymi organizacjami zbiorowego zarządu m.in. (...), (...), (...), (...), (...).

Uzasadniając wysokość dochodzonego roszczenia powód podniósł, że żądana przez niego kwota należnych opłat za każdy egzemplarz reproduowanego nośnika to 0,34 zł w przypadku utworu zagranicznego i 0,25 zł w przypadku utworu krajowego co odpowiada stawkom rynkowym, oraz stawkom przyjętym przez powoda w umowach z innymi wydawcami prasowymi. Powód wielokrotnie proponował pozwanej podjęcie rozmów przedmiocie określenia stawek należnych opłat, jednakże do dnia dzisiejszego strony umowy takiej nie zawarły, a pozwana nie uiszczała należnego wynagrodzenia. Ostateczna kwota roszczenia stanowiła iloczyn powyższych stawek oraz wysokości nakładu poszczególnych numerów magazynów, wydawanych przez pozwaną, do których egzemplarzy dołączono nośniki z utworami audiowizualnymi. Składają się na nią kwoty:

- 61.200 zł za film zagraniczny (...) w magazynie (...), nakład 180.000 egzemplarzy;
- 40.000 zł za (...) w magazynie (...), nakład 160.000 egzemplarzy;
- 62.500 zł za (...) w magazynie (...), nakład 250.000 egzemplarzy;
- 119.000 zł za film zagraniczny „(...)” w magazynie (...) nakład 350.000 egzemplarzy;
- 75.000 zł za film polski „(...)” w magazynie (...) nakład 300.000 egzemplarzy;
- 119.000 zł za film zagraniczny „(...)” w magazynie (...) nakład 350.000 egzemplarzy;
- 59.500 zł za film zagraniczny (...), w magazynie (...) nakład 350.000 egzemplarzy;
- 85.000 zł za film zagraniczny (...) w magazynie (...) nakład 250.000 egzemplarzy;
- 62.500 zł za film polski „(...)” w magazynie (...) nakład 250.000 egzemplarzy;
- 75.000 zł za film polski „(...)” w magazynie (...) nakład 300.000 egzemplarzy;
- 34.000 zł za film zagraniczny „(...)” w magazynie (...) nakład 200.000 egzemplarzy;
- 50.000 zł za film polski „(...)” w magazynie (...) nakład 200.000 egzemplarzy;
- 62.500 zł za film polski „(...)” w magazynie (...) nakład 250.000 egzemplarzy;
- 59.500 zł za film zagraniczny (...) w magazynie (...) nakład 350.000 egzemplarzy;
- 119.000 zł za film zagraniczny (...) w magazynie (...) nakład 250.000 egzemplarzy;

- 22.500 zł za (...) w magazynie (...) nakład 150.000 egzemplarzy;
- 22.500 zł za (...) w magazynie (...) nakład 150.000 egzemplarzy;
- 40.000 zł za (...) w magazynie (...) nakład 160.000 egzemplarzy;
- 62.500 zł za film polski „(...)”
w magazynie (...) nakład 250.000 egzemplarzy;
- 62.500 zł za film polski „(...)” w magazynie (...) nakład 250.000 egzemplarzy;
- 62.500 zł za film polski „(...)” w magazynie (...) nakład 250.000 egzemplarzy;
- 187.500 zł za filmy polskie „(...)”, „(...)” i „(...)” w magazynie (...) nakład 3 x 250.000 egzemplarzy;
- 141.098 zł - za film polski „(...)” w magazynie (...) nakład 564.393 egzemplarze.

Powód dochodził zatem kwoty 1.555.798 zł wraz z ustawowymi odsetkami od kwoty 1.318.100 zł od 2 października 2011 roku (termin wskazany w wezwaniu do zapłaty z 2 sierpnia 2011 roku) do dnia zapłaty oraz od kwoty 237.698 zł od dnia doręczenia odpisu pozwu stronie pozwanej do dnia zapłaty (k. 2 - 42 - pozew).

W odpowiedzi na pozew pozwana spółka wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie na jej rzecz kosztów procesu według norm przepisanych.

W pierwszym rzędzie pozwana wskazała, że w jej ocenie pozew o tantiemy z art. 70 ust. 2 pkt 4 pr.aut. nie jest sprawą o ochronę autorskich praw majątkowych, gdyż jest to uprawnienie majątkowe twórcy całkowicie oderwane od autorskiego prawa majątkowego do utworu.

Z tego faktu pozwana wywodziła, że dochodzone przez powoda roszczenie nie stanowi zarządu prawami autorskimi w rozumieniu art. 104 ust. 1 pr.aut., powierzonymi mu przez reprezentowanych przez niego twórców, a zatem nie znajdzie w niniejszej sprawie zastosowania powołane przez powoda domniemanie z art. 105 ust. 1 pr.aut. Nadto pozwana wskazała, że w jej ocenie powód nie dysponuje stosownym zezwoleniem, wydawanym przez Ministra Kultury na dochodzenie należności z tytułu tychże opłat. Na tej podstawie pozwana stwierdziła, że powód nie jest organizacją właściwą, w rozumieniu art. 70 ust. 3 pr.aut., w związku z czym podniosła zarzut braku legitymacji czynnej po jego stronie.

W zakresie roszczeń powoda dochodzonych w imieniu twórców zagranicznych, pozwana stwierdziła, że z uwagi na fakt, iż nie mają one charakteru autorskich praw majątkowych, nie podlegają one ochronie na podstawie przepisów umów międzynarodowych. W szczególności nie dotyczy ich, wyrażona w konwencji berneńskiej, zasada asymilacji przewidująca możliwość korzystania przez zagranicznych twórców z takich samych praw, jakie przysługują twórcom krajowym. Nadto pozwana wskazała także, że przedłożone przez powoda do akt sprawy kopie umów z zagranicznymi organizacjami zbiorowego zarządzania nie przyznają powodowi prawa do dochodzenia przedmiotowych opłat.

Pozwana podkreśliła także, że korzystającym, w rozumieniu art. 70 ust 3 pr.aut., jest wyłącznie podmiot, który dokonał technicznej czynności w postaci reprodukcji utworu audiowizualnego do własnego użytku i tylko od takiego podmiotu można na podstawie art. 70 ust 2 pkt. 4 pr.aut. żądać należnych opłat. Pozwana nie przeprowadzała tego typu czynności, w związku z czym, w jej ocenie nie posiada ona legitymacji biernej w przedmiotowej sprawie.

Wreszcie z ostrożności procesowej pozwana zaznaczyła, że w jej ocenie wskazane przez powoda stawki opłat od egzemplarza są znacząco wygórowane i niezgodne z dyrektywą wynikającą z art. 110 pr.aut. nakazującą uwzględniać przy ich ustalaniu wysokość wpływów osiągniętych z korzystania z utworów i przedmiotów praw pokrewnych, a także charakter i zakres korzystania z tych utworów

i przedmiotów praw pokrewnych. Przede wszystkim pozwana podniosła, że wskazany przez powoda nakład poszczególnych czasopism nie odpowiada liczbie egzemplarzy z nośnikami, zawierającymi utwory audiowizualne, które zostały wprowadzone do obrotu i sprzedane (k. 913 - 943 - odpowiedź na pozew).

W toku postępowania strony podtrzymały swoje stanowiska w sprawie.

Na podstawie materiału dowodowego zgromadzonego na wniosek stron Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powód Stowarzyszenie (...) w W. jest organizacją zbiorowego zarządzania prawami autorskimi w rozumieniu art. 104 pr.aut. i działa na podstawie zezwolenia Ministra Kultury i Sztuki udzielonego w formie decyzji z 23 października 1998 roku i 28 lutego 2003 roku. Zgodnie z ich treścią powód był uprawniony do zbiorowego zarządzania prawami autorskimi do utworów audiowizualnych w zakresie m.in. zwielokrotniania określoną techniką, w tym techniką zapisu magnetycznego oraz techniką cyfrową i wprowadzania do obrotu. Jak wynika z § 15 ust. 1 statutu powoda, w zakresie zbiorowego zarządzania prawami autorskimi i pokrewnymi realizuje on swoje funkcje za pośrednictwem odrębnej jednostki organizacyjnej - Związku (...) ((...)). Stosownie zaś do § 15 ust. 2 statutu (...) działa w imieniu wszystkich podmiotów, które powierzyły wykonywanie praw autorskich i pokrewnych Stowarzyszeniu lub organizacji zbiorowego zarządzania, z którą Stowarzyszenie zawarło umowę o wzajemnej reprezentacji. W zakresie określonym koncesją i ustawą o prawie autorskim i prawach pokrewnych (...) działała także na rzecz podmiotów, które nie powierzyły mu zarządu swoimi prawami. W zakresie swojej działalności powód zawarł umowy z zagranicznymi organizacjami (...)’ (...) Ltd (wcześniej (...)), (...)’ (...) Ltd ((...)), (...), (...) Ltd ((...)), (...) Ltd ((...)), (...) Stowarzyszeniem (...) ((...)), (...) (k. 372 - 373 - decyzja z 23 października 1998 roku, k. 375 - 376 - decyzja z 28 lutego 2003 roku, k. 378 - 395 - statut z 15 grudnia 2007 r., k. 397 - 401 - tłumaczenie przysięgłe umowy (...) z (...), k. 403 - certyfikat potwierdzający zmianę nazwy z (...) na (...), k. 405 - 414 - tłumaczenie przysięgłe umowy (...) z (...), k. 416 - 424 - tłumaczenie przysięgłe umowy (...) z (...), k. 426 - 437 - tłumaczenie przysięgłe umowy (...) z (...), k. 439 - 446 - tłumaczenie przysięgłe umowy (...) z (...), k. 448 - 467 - tłumaczenie przysięgłe umowy (...) z (...), k. 469 - 470 - tłumaczenie przysięgłe umowy (...) z (...)).

Pozwana (...)

(...) Sp. K. w W., w zakresie swojej działalności gospodarczej wydaje tytuły prasowe takie jak (...), (...) i (...) (k. 64 - wydruk ze strony internetowej pozwanej - bezsporne).

Pozwana nabywała licencje do zwielokrotniania utworów audiowizualnych od licencjodawcy (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W.. Następnie zwielokrotnione egzemplarze (płyty w formacie DVD, VCD) pozwana dodawała do sprzedawanych przez siebie magazynów w postaci tzw. insertów. W okresie objętym roszczeniem pozwu, były to następujące tytuły:

1. (...) oraz (...) (filmy polskie) zostały zwielokrotnione w ilości 150.000 egzemplarzy każdy i dołączone do magazynu (...) /2003. Reżyserem i autorem scenariusza był J. M., operatorem obrazu J. Ł. zaś operatorem dźwięku M. W. (1). Scenografem I części był J. S. (1), kostiumologiem E. J.. Scenografem II części był A. P. (1) oraz M. K. (1). Wszystkie wyżej wymienione osoby, jak również spadkobiercy A. P. (2) w osobie K. P., R. P. (1) i B. P. (1), zawarły z (...) umowy w zakresie zarządu prawami (k. 268 - 271- umowa pozwanej z (...) Sp. z o.o., k. 960 - oświadczenie Dyrektora Departamentu Dystrybucji i Obsługi Klienta pozwanej, k. 483 - 487 - umowa z J. M., k. 489 - 493 - umowa z J. Ł., k. 501 - 505 - umowa z M. W. (1), k. 758 - 762 - umowa z J. S. (1), k. 764 - 768 - umowa z E. J., k. 770 - upoważnienie A. P. (1), k. 772 - 775 - umowa z K. P., k. 777 - 780 - umowa z R. P. (1), k. 782 - 785 - umowa z B. P. (1), k. 787 - 790 - umowa z M. K. (1)).

2. (...) (film zagraniczny) został zwielokrotniony w ilości 250.000 egzemplarzy i dołączony do magazynu (...) /2004. Reżyserem tego filmu był R. J. zaś autorem scenariusza R. B.. R. J. powierzył zarząd swoimi prawami (...), natomiast R. B. powierzył go (...) (k. 168 - 176 - umowa pozwanej z (...) Sp. z o.o., k. 179 - kopia strony magazynu (...) wskazująca na dodatki do magazynu (...) /2004, k. 594 - 595 - oświadczenie (...)

wraz z tłumaczeniem przysięgłym, k. 597 - 600 - oświadczenie (...) wraz z tłumaczeniem przysięgłym, k. 1220 - 1221 - deklaracja członkowska R. J. do (...)).

3. (...)” (film polski) został zwielokrotniony w ilości 250.000 egzemplarzy i dołączony do magazynu (...) nr spec. (...) oraz zwielokrotniony w ilości 160.000 egzemplarzy i dołączony do magazynu (...)/2007. Reżyserem filmu był J. M., operatorem obrazu J. Ł., scenografem J. S. (2), operatorem dźwięku M. W. (1), dekoratorem wnętrz E. T. i W. C., kostiumografem M. B.. Wszystkie te osoby zawarły z (...) umowy w zakresie zarządu prawami (k. 89 - 97, 105 - 113 - umowy pozwanej z (...) Sp. z o.o., k. 960 - oświadczenie Dyrektora Departamentu Dystrybucji i Obsługi Klienta pozwanej, k. 483 - 487 - umowa z J. M., k. 489 - 493 - umowa z J. Ł., k. 495 - 499 - umowa z J. S. (2), k. 501 - 505 - umowa z M. W. (1), k. 507 - 511 - umowa z E. T., k. 513 - 517 - umowa z M. B., k. 519 - 523 - umowa z W. C.).

4. (...) (film zagraniczny) został zwielokrotniony w ilości 350.000 egzemplarzy i dołączony do magazynu (...)/2004. Reżyserem filmu był B. B. (1) reprezentowany przez (...), zaś autorem scenariusza byli B. B. (1), M. P. (1) i R. W.. B. B. (1) powierzył zarząd swoimi prawami (...) (k. 121 - 127 - umowa pozwanej z (...) Sp. z o.o., k. 960 - oświadczenie Dyrektora Departamentu Dystrybucji i Obsługi Klienta pozwanej, k. 591 - 592 - uwierzytelniona kopia oświadczenia (...) wraz z tłumaczeniem przysięgłym, k. 1217 - 1219 - deklaracja członkowska B. B. (2) do (...) wraz z tłumaczeniem przysięgłym).

5. (...) (film zagraniczny) został zwielokrotniony w ilości 180.000 egzemplarzy i dołączony do magazynu (...)/2004. Reżyserem filmu była J. C., która swoje prawa reżyserskie powierzyła (...), zaś prawa do scenariusza (...) (k. 76 - 84 - umowa pozwanej z (...) Sp. z o.o., k. 960 - oświadczenie Dyrektora Departamentu Dystrybucji i Obsługi Klienta pozwanej, k. 474 - 475 - uwierzytelniona kopia oświadczenia (...) wraz z tłumaczeniem przysięgłym, k. 477 - 478 - uwierzytelniona kopia oświadczenia (...) wraz z tłumaczeniem przysięgłym, k. 1212 - 1213, 1214 - deklaracja członkowska J. C. do (...) i (...)).

6. „(...)” (film zagraniczny) został zwielokrotniony w ilości 350.000 egzemplarzy i dołączony do magazynu (...)/2004. Reżyserem filmu była L. C., zaś autorami scenariusza L. C. i C. T.. Osoby te powierzyły swoje prawa (...) (k. 121 - 127 - umowa pozwanej z (...) Sp. z o.o., k. 960 - oświadczenie Dyrektora Departamentu Dystrybucji i Obsługi Klienta pozwanej, k. 527 - 531 - oświadczenie (...) wraz z tłumaczeniem przysięgłym).

7. „(...)” (film polski) został zwielokrotniony w ilości 200.000 egzemplarzy i dołączony do magazynu (...)/2004. Reżyserem filmu był J. A., operatorem dźwięku J. B., kostiumografem R. S. i B. P. (2), operatorem obrazu S. L.. Wszystkie wyżej wymienione osoby zawarły z (...) umowy w zakresie zarządu prawami (k. 211 - 219 - umowa pozwanej z (...) Sp. z o.o., k. 960 - oświadczenie Dyrektora Departamentu Dystrybucji i Obsługi Klienta pozwanej, k. 702 - 706 - umowa z J. A., k. 708 - 712 - umowa z J. B., k. 617 - 621 - umowa z R. S., k. 623 - 626 - umowa z B. P. (2), k. 714 - upoważnienie S. L.).

8. „(...)” (film zagraniczny) został zwielokrotniony w ilości 200.000 egzemplarzy i dołączony do magazynu (...)/2004. Reżyserem filmu był W. P., który swoje prawa reżyserskie powierzył (...). Autorami scenariusza byli W. P. i H. W. (k. 199 - 206 - umowa pozwanej z (...) Sp. z o.o., k. 960 - oświadczenie Dyrektora Departamentu Dystrybucji i Obsługi Klienta pozwanej, k. 694 - 695 - oświadczenie (...) wraz z tłumaczeniem przysięgłym).

9. (...) (film zagraniczny) został zwielokrotniony w ilości 350.000 egzemplarzy i dołączony do magazynu (...)/2004. Reżyserem filmu był M. W. (2), zaś autorami scenariusza Sam S. oraz M. W.. Powierzyli oni swoje prawa (...) (k. 243 - 249 - umowa pozwanej z (...) Sp. z o.o., k. 960 - oświadczenie Dyrektora Departamentu Dystrybucji i Obsługi Klienta pozwanej, k. 741 - 744 - oświadczenie (...) wraz z tłumaczeniem przysięgłym).

10. „(...)”, „(...)” i „(...)” (filmy polskie) zostały zwielokrotnione w ilości 250.000 egzemplarzy każdy. Nośniki zostały dołączone do magazynu (...) w 2005 roku, w tym do nr spec. (...). Reżyserem filmów był T. C., kostiumografem M. K. (2) i L. R., operatorem obrazu J. S. (3), scenografem B. K.. Wszystkie wyżej wymienione osoby, jak również spadkobierca L. R. w osobie J. R. oraz spadkobiercy B. K. w osobie J.

K. (1), Ł. K., J. K. (2), M. K. (3) zawarły z (...) umowy w zakresie zarządu prawami (k. 322 - 332 - umowa pozwanej z (...) Sp. z o.o., k. 960 - oświadczenie Dyrektora Departamentu Dystrybucji i Obsługi Klienta pozwanej, k. 606 - 609 - umowa z T. C., k. 798 - 802 - umowa z J. S. (3), k. 833 - 837 - umowa z M. K. (2), k. 839 - 841 - umowa z J. R., k. 816 - 818 - umowa z J. K. (1), k. 820 - 822 - umowa z Ł. K., k. 824 - 826 - umowa z J. K. (2), k. 828 - 829 - umowa z M. K. (3)).

11. (...) (film zagraniczny) został zwielokrotniony w ilości 250.000 egzemplarzy i dołączony do magazynu (...)/2005. Reżyserem filmu był L. M., który powierzył zarząd swoimi prawami (...). Autorami scenariusza byli J. H. i D. H., którzy powierzyli zarząd swoimi prawami (...) (k. 256 - 264 - umowa pozwanej z (...) Sp. z o.o., k. 960 - oświadczenie Dyrektora Departamentu Dystrybucji i Obsługi Klienta pozwanej, k. 527 - 531 - oświadczenie (...) wraz z tłumaczeniem przysięgłym, k. 746 - 749 - oświadczenie (...) wraz z tłumaczeniem przysięgłym).

12. „(...)” (film polski) został zwielokrotniony w ilości 250.000 egzemplarzy i dołączony do magazynu (...). Reżyserem filmu był S. C., dekoratorem wnętrz W. C., kostiumografem A. Ł. (1), scenografem J. G. (1), operatorem obrazu S. M.. Wszystkie wyżej wymienione osoby, jak również spadkobiercy S. M. w osobie M. M. i T. M. zawarły z (...) umowy w zakresie zarządu prawami (k. 228 - 236 - umowa pozwanej z (...) Sp. z o.o., k. 960 - oświadczenie Dyrektora Departamentu Dystrybucji i Obsługi Klienta pozwanej, k. 538 - upoważnienie S. C., k. 519 - 523 - umowa z W. C., k. 726 - 730 - umowa z A. Ł. (2), k. 540 - 544 - umowa z J. G. (2), k. 732 - 735 - umowa z M. M., k. 737 - upoważnienie T. M.).

13. „(...)” (film polski) został zwielokrotniony w ilości 250.000 egzemplarzy i dołączony do magazynu (...)/ (...). Reżyserem filmu był T. C., scenografem H. D., kostiumologiem R. S. i B. P. (2), zdjęcia wykonał M. J.. Wszystkie wyżej wymienione osoby, jak również spadkobierca M. J. w osobie W. M. zawarły z (...) umowy w zakresie zarządu prawami (k. 181 - 189 - umowa pozwanej z (...) Sp. z o.o., k. 960 - oświadczenie Dyrektora Departamentu Dystrybucji i Obsługi Klienta pozwanej, k. 606 - 609 - umowa z T. C., k. 611 - 615 - umowa z H. D., k. 617 - 621 - umowa z R. S., k. 623 - 626 - umowa z B. P. (2), k. 628 - 631 - umowa z M. J., k. 633 - 637 - umowa z W. M.).

14. „(...)” (film polski) został zwielokrotniony w ilości 564.393 egzemplarzy w magazynie (...)/ (...). Reżyserem filmu był S. J., operatorem filmowym S. L., scenografem B. K.. Wszystkie wyżej wymienione osoby, jak również spadkobiercy B. K. w osobie J. K. (1), Ł. K., J. K. (2), M. K. (3) zawarły z (...) umowy w zakresie zarządu prawami (k. 893 - 904 - uchwała nr (...) Zarządu Związku (...), k. 960 - oświadczenie Dyrektora Departamentu Dystrybucji i Obsługi Klienta pozwanej, k. 808 - upoważnienie S. J., k. 810 - 814 - umowa ze S. J., k. 714 - upoważnienie S. L., k. 816 - 818 - umowa z J. K. (1), k. 820 - 822 - umowa z Ł. K., k. 824 - 826 - umowa z J. K. (2), k. 828 - 829 - umowa z M. K. (3)).

15. „(...)” (film zagraniczny) został zwielokrotniony w ilości 350.000 egzemplarzy i dołączony do magazynu (...)/2006. Reżyserem filmu był P. P. który powierzył zarząd swoimi prawami (...). Autorami scenariusza byli zaś P. P. i M. W. (3) którzy powierzyli zarząd swoimi prawami (...) (k. 151 - 158 - umowa pozwanej z (...) Sp. z o.o., k. 960 - oświadczenie Dyrektora Departamentu Dystrybucji i Obsługi Klienta pozwanej, k. 580 - 582 - oświadczenie (...) wraz z tłumaczeniem przysięgłym, k. 584 - 587 - oświadczenie (...) wraz z tłumaczeniem przysięgłym, k. 1215 - 1216 - deklaracja członkowska P. P. do (...)).

16. „(...)” (film polski) został zwielokrotniony w ilości 300.000 egzemplarzy i dołączony do magazynu (...)/ (...) oraz nr spec. (...). Reżyserem filmu był S. C., kostiumografem R. M. i I. R., scenografem T. K., operatorem obrazu A. R., montażystą K. O., operatorem obrazu J. S. (4), operatorem dźwięku R. P. (2). Wszystkie wyżej wymienione osoby, jak również spadkobiercy J. S. (4) w osobie A. S., A. Z., M. S. oraz spadkobiercy R. P. (2) w osobie M. P. (2) i A. P. (3) zawarły z (...) umowy w zakresie zarządu prawami (k. 134 - 142 - umowa pozwanej z (...) Sp. z o.o., k. 960 - oświadczenie Dyrektora Departamentu Dystrybucji i Obsługi Klienta pozwanej, k. 538 - upoważnienie S. C., k. 642 - 646 - umowa z R. M., k. 648 - 652 - umowa z I. R., k. 654 - 657 - umowa z T. K., k. 659 - 662 - umowa z A. R., k. 546 - 549 - umowa z K. O., k. 664 - 667 - umowa z J. S. (4), k. 669 - 673 - umowa z A. S., k. 675 - 678 - umowa z A. Z., k. 680 - 684 - umowa z M. S., k. 551 - 554 - umowa z R. P. (2), k. 556 - 560 - umowa z M. P. (2), k. 562 - 566 - umowa z A. P. (3)).

17. „(...)” (film polski) został zwielokrotniony w ilości 300.000 egzemplarzy i dołączony do magazynu (...)/ (...) i nr (...). Reżyserem filmu był S. C., scenografem J. G. (2), dekoratorem wnętrz W. C., montażystą K. O., operatorem dźwięku R. P. (2), operatorem obrazu Z. S.. Wszystkie wyżej wymienione osoby, jak również spadkobiercy R. P. (2) w osobie M. P. (2) i A. P. (3) oraz spadkobiercy Z. S. w osobie D. O. i I. K. zawarły z (...) umowy w zakresie zarządu prawami (k. 134 - 142 - umowa pozwanej z (...) Sp. z o.o., k. 960 - oświadczenie Dyrektora Departamentu Dystrybucji i Obsługi Klienta pozwanej, k. 538 - upoważnienie S. C., k. 540 - 544 - umowa z J. G. (2), k. 519 - 523 - umowa z W. C., k. 546 - 549 - umowa z K. O., k. 551 - 554 - umowa z R. P. (2), k. 556 - 560 - umowa z M. P. (2), k. 562 - 566 - umowa z A. P. (3), k. 568 - 572 - umowa z D. O., k. 574 - 578 - umowa z I. K.).

18. (...) (film polski) został zwielokrotniony w ilości 160.000 egzemplarzy i dołączony do magazynu (...)/2007. Reżyserem filmu był S. C., operatorem obrazu J. S. (3), scenografem T. K., kostiumografem A. Ł. (2), operatorem dźwięku R. P. (2), montażystą filmu K. O.. Wszystkie wyżej wymienione osoby, jak również spadkobiercy R. P. (2) w osobie M. P. (2) i A. P. (3) zawarły z (...) umowy w zakresie zarządu prawami (k. 280 - 287 - umowa pozwanej z (...) Sp. z o.o., k. 960 - oświadczenie Dyrektora Departamentu Dystrybucji i Obsługi Klienta pozwanej, k. 538 - upoważnienie S. C., k. 798 - 802 - umowa J. S. (3), k. 726 - 730 - umowa z A. Ł. (2), k. 551 - 554 - umowa z R. P. (2), k. 556 - 560 - umowa z M. P. (2), k. 562 - 566 - umowa z A. P. (3), k. 546 - 549 - umowa z K. O.).

19. „(...)”, „(...)” „(...)” (filmy polskie) zostały zwielokrotnione w ilości 250.000 egzemplarzy każdy i dołączone do magazynu (...)/ (...), (...) i (...) (k. 295 - 306 - umowa pozwanej z (...) Sp. z o.o., k. 960 - oświadczenie Dyrektora Departamentu Dystrybucji i Obsługi Klienta pozwanej).

Powód nie posiadał tabel wynagrodzeń autorskich i z tytułu praw pokrewnych. Zainicjowane przez niego postępowanie w przedmiocie zatwierdzenia tabel, toczące się przed Komisją Prawa Autorskiego, postanowieniem z 23 listopada 2006 r., zostało umorzone z uwagi na uchylenie art. 108 ust. 3 pr.aut., który był podstawą do wydania przez Komisję orzeczenia w tym przedmiocie. W praktyce stosowana przez powoda stawka opłat wynagrodzenia z tytułu zwielokrotnienia i wprowadzenia do obrotu utworu audiowizualnego wynosiła 0,34 zł za egzemplarz dla filmów zagranicznych (z obniżeniem stawki do 0,17 zł za egzemplarz w przypadku reprezentowania przez powoda tylko reżysera lub scenarzysty) i 0,25 zł za egzemplarz dla filmów polskich.

Stawkę 0,34 zł od egzemplarza zagranicznego utworu audiowizualnego zastosowano w umowie zawartej przez powoda 12 grudnia 2008 roku, której przedmiotem był film zagraniczny „(...)”, dołączony do miesięcznika (...). Taką samą stawkę powód zastosował w umowie z 4 lutego 2011 roku dotyczącej filmu zagranicznego (...) i w umowie z 29 sierpnia 2012 roku dotyczącej filmów zagranicznych dołączanych do miesięcznika (...). Stawka 0,34 zł za egzemplarz płyty z filmem zagranicznym została też uznana za właściwą wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 15 marca 2011 roku (VI ACa 733/10).

Stawkę 0,25 zł od egzemplarza zastosowano w umowie zawartej przez powoda 27 października 2010 roku, której przedmiotem był (...). Taką samą stawkę powód zastosował w umowie z 30 listopada 2010 roku dotyczącej filmu polskiego „(...)”, w umowie z 2 kwietnia 2009 roku dotyczącej filmu „(...)”, w umowie z 16 września 2009 roku dotyczącej filmu „(...)”, w umowie z 19 czerwca 2009 roku dotyczącej filmu (...), w umowie z 12 lutego 2009 roku dotyczącej filmu (...), w umowie z 13 maja 2011 roku dotyczącej filmu (...), w umowie z 7 lipca 2010 roku dotyczącej filmu „(...)” i w umowie z 30 lipca 2010 roku dotyczącej filmu (...).

W ugodzie sądowej z 29 sierpnia 2012 roku zawartej pomiędzy powodem i wydawcą (...) sp. z o.o. w W. wynagrodzenie za korzystanie z filmów przez wydawcę określono według stawek: 0,34 za nośnik z utrwalonym filmem zagranicznym w przypadku pobierania przez powoda wynagrodzenia dla reżysera i scenarzysty, 0,17 zł za nośnik z utrwalonym filmem zagranicznym w przypadku pobierania przez powoda wynagrodzenia dla reżysera lub scenarzysty, 0,25 zł za nośnik z filmem polskim.

(k. 853 - 855 - orzeczenie Komisji Prawa Autorskiego, k. 857 - 859, 861 - 863, 869 - 871, 873 - 875, 1144 - 1146, 1148 - 1150, 1152 - 1154, 1156 - 1158, 1160 - 1161, 1163 - 1165, 1167 - 1169, 1171 - 1173, 1175 - 1178 - umowy, k. 877-891 - wyrok).

14 grudnia 2010 r. pozwana zawarła ze Stowarzyszeniem (...) porozumienie w przedmiocie zapłaty wynagrodzenia należnego na podstawie art. 70 ust. 2 / 2¹ pkt 4 pr.aut. twórcom utworów z kategorii reprezentowanych przez (...). Porozumienie obejmowało m. in. utwory wskazane w podstawie faktycznej powództwa w niniejszej sprawie. Pozwana zobowiązała się zapłacić (...) wynagrodzenia autorskie dla części współtwórców, a mianowicie, w przypadku filmów polskich dla współtwórców - autorów utworów muzycznych i słowno - muzycznych oraz literackich, a w przypadku filmów zagranicznych dla współtwórców utworów muzycznych i słowno - muzycznych (k. 1961 - 1970, 1978 - 1982 - porozumienie)

18 sierpnia 2011 roku powód skierował do pozwanej pismo, w którym wezwał ją do zapłaty kwoty 1.318.000 zł z tytułu opłat należnych, na podstawie art. 70 ust. 2 / 2⁽¹⁾ pkt 4 pr.aut., twórcom utworów objętych roszczeniem pozwu (...), „(...)”, (...), „(...)”, „(...)”, „(...)”, (...), (...), „(...)”, „(...)”, „(...)”, „(...)”, „(...)”, (...), (...), „(...)”, (...)) wskazując 1 października 2011 roku jako termin, do którego należy uiścić żadaną kwotę (k. 848 - 851 - pismo powoda wraz z potwierdzeniem odbioru przez pozwaną).

Do chwili obecnej kwota żądana pozwem nie została przez pozwaną uiszczona (k. 2 - 42 - pozew - bezsporne).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie złożonych do akt sprawy dokumentów, które uznał za wiarygodne albowiem ich treść i autentyczność nie budziły wątpliwości.

Sąd nie uwzględnił dowodu z załączonych przez pozwaną faktur VAT dotyczących poziomu sprzedaży poszczególnych numerów magazynów objętych roszczeniem pozwu, jako że okoliczność ta nie miała istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie, o czym bliżej w części zawierającej rozważania prawne.

Sąd w ustaleniach faktycznych pominął także przedstawioną przez powoda opinię A. G. w przedmiocie wyliczenia wysokości stawki wynagrodzenia za egzemplarz zwielokrotnionego nośnika z utworem audiowizualnym. Za dowód z opinii biegłego może być uznana tylko opinia sporządzona na podstawie wydanego w toku postępowania postanowienia Sądu, przez wskazanego w nim biegłego. Złożony do akt sprawy przez powoda dokument mógł być zatem traktowany jedynie jako wyjaśnienie stanowiące poparcie, z uwzględnieniem wiadomości specjalnych, stanowiska strony powodowej. Ocena twierdzeń zawartych w tym dokumencie zostanie dokonana poniżej w części zawierającej rozważania prawne.

Dla poczynienia ustaleń faktycznych w niniejszej sprawie nie były także przydatne zeznania świadka J. J. na okoliczność wysokości rzeczywistej sprzedaży objętych powództwem czasopism wraz z załączonymi do nich płytami z utworami audiowizualnymi, kompletności faktur złożonych przez pozwaną, cen czasopism oraz średnich marż dystrybutorów prasy dla tego typu wydawnictw. Okoliczności te mogą stanowić jedynie pośrednią wskazówkę do ustalenia wysokości stosownego wynagrodzenia, jednakże w ocenie Sądu nie miały one w okolicznościach sprawy waloru decydującego.

Na marginesie wskazać należy, że treść oświadczeń w zakresie ilości sprzedanych egzemplarzy magazynów, z uwagi na ujawnione przez powoda na rozprawie 4 grudnia 2013 roku nieścisłości budziła zastrzeżenia co do ich rzetelności.

Sąd zważył, co następuje:

Podstawą dochodzonego przez powoda roszczenia był art. 70 ust. 2 pkt 4 ustawy z 4 lutego 1994 roku o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U. z 2006 r., nr 90, poz. 631 j.t. ze zm.) (pr.aut.), obowiązujący do 6 czerwca 2007 roku, zgodnie z którym główny reżyser, operator obrazu, twórcy scenariusza, twórcy innych utworów literackich lub muzycznych, które stworzone zostały do utworu audiowizualnego lub w nim wykorzystane, oraz artyści wykonawcy są uprawnieni do stosownego wynagrodzenia z tytułu reprodukowania utworu audiowizualnego na egzemplarzu przeznaczonym do własnego użytku osobistego. Stosownie zaś do ust. 3 powołanego przepisu korzystający z utworu audiowizualnego uiszcza powyższe opłaty na rzecz organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi.

Na wstępie wskazać należy, że jakkolwiek art. 70 ust. 2 pr.aut. został w wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 24 maja 2006 roku, K 5/05 (Dz. U. z 2006 r., nr 94, poz. 658) uznany za niezgodny z Konstytucją RP, to utrata mocy obowiązującej przez ten przepis nastąpiła 6 czerwca 2007 roku. W niniejszej sprawie roszczenie pozwu dotyczy okresu od 2003 do 2007 roku, przy czym ostatni numer objęty żądaniem to magazyn (...)/2007. Jest to numer czerwcowy, tym niemniej samo dokonanie reprodukcji egzemplarzy zawierających utwór audiowizualny, która to okoliczność stanowiła podstawę domagania się przez powoda wynagrodzenia na rzecz twórców musiała zostać dokonana odpowiednio wcześniej, jako że poszczególne numery magazynów muszą być przygotowywane ze stosownym wyprzedzeniem. Oznaczało to, że przepis ten będzie miał zastosowanie do całego okresu objętego roszczeniem pozwu.

W pierwszym rzędzie rozstrzygnięcia wymagały podniesione przez pozwaną zarzuty dotyczące braku legitymacji zarówno po stronie powodowej jak i stronie pozwanej.

W zakresie braku legitymacji czynnej pozwana wskazała, że w jej ocenie powód nie jest organizacją właściwą do dochodzenia roszczeń objętych niniejszym pozwem. Stosownie do wzmiankowanego już art. 70 ust. 3 pr.aut. wynagrodzenie przysługujące osobom wymienionym w ust. 2 tego przepisu uiszcza się za pośrednictwem właściwej organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi. Wynika z tego, że korzystający z utworu ma obowiązek dokonywania wpłat na rzecz oznaczonego podmiotu. Należało zatem rozważyć czy powód posiada przymiot właściwej organizacji zbiorowego zarządzania w niniejszej sprawie.

Stosownie do art. 104 pr.aut. organizacjami zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi, są stowarzyszenia zrzeszające twórców, artystów wykonawców, producentów lub organizacje radiowe i telewizyjne, których statutowym zadaniem jest zbiorowe zarządzanie i ochrona powierzonych im praw autorskich lub praw pokrewnych oraz wykonywanie uprawnień wynikających z ustawy. Zgodnie z ust. 3 powołanego przepisu organizacja działa na podstawie zezwolenia wydanego przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego. W toku niniejszego postępowania powód złożył do akt sprawy kopie decyzji Ministra Kultury i Sztuki z 23 października 1998 r. i 28 lutego 2003 r. Zgodnie z ich treścią powodowi zostało udzielone zezwolenie w zakresie zbiorowego zarządzania prawami autorskimi do utworów audiowizualnych oraz prawami pokrewnymi przysługującymi producentom utworów audiowizualnych do wideogramów na wskazanych w decyzjach polach eksploatacji. Z powyższego wynikało, że powód niewątpliwie był organizacją zbiorowego zarządzania prawami autorskimi i pokrewnymi.

Okoliczność bycia „właściwą organizacją” oznacza, po pierwsze, że konkretny podmiot wykonuje zbiorowy zarząd prawami autorskimi lub pokrewnymi na oznaczonych polach eksploatacji, oraz po drugie, że jest uprawniony do reprezentowania konkretnych twórców i w takim właśnie zakresie może domagać się uiszczenia na jego rzecz opłat. Jak wynika z treści wzmiankowanych decyzji Ministra Kultury i Sztuki powód zbiorowo zarządza prawami autorskimi do utworów audiowizualnych. Z tego faktu pozwana wywodziła, że powodowi nie zostało udzielone zezwolenie na pobieranie wynagrodzeń określonych w art. 70 ust. 2 pr.aut., bowiem uprawnienie takie nie wynika wyraźnie z treści przedłożonych przez powoda decyzji. W ocenie Sądu brak było podstaw do zaakceptowania takiego stanowiska. Wskazać należy, że w decyzjach posłużono się ogólnym sformułowaniem, stwierdzając, że powód jest uprawniony do zarządu „prawami autorskimi”. Jest to kategoria zbiorcza, która niewątpliwie obejmuje również uprawnienie do dochodzenia należnych twórcom opłat, na co wskazał Sąd Apelacyjny w Warszawie w uzasadnieniu wyroku z 2 kwietnia 2007 roku, I ACa 1002/06 (LEX nr 558373). Należy bowiem zauważyć, że niezależnie od podnoszonych przez pozwaną argumentów terminologiczno - semantycznych uzyskanie przez autora wynagrodzenia na podstawie art. 70 ust. 2 pr.aut. z samej swej istotny niewątpliwie stanowi prawo o charakterze majątkowym, przysługujące z uwagi na przesłankę bycia twórcą określonego utworu „wkładowego”. Jak wskazał Sąd Najwyższy w uchwale z 25 listopada 2008 roku, III CZP 57/08 (OSNC 2009/5/64), wynagrodzenie z art. 70 ust. 2 pr.aut. ma charakter dodatkowy i istnieje obok uprawnień producenta utworu audiowizualnego. Jednakże na tej podstawie nie sposób uznać, że wynagrodzenie to nie stanowi autorskiego prawa majątkowego współtwórców. W świetle ogólnych reguł

wyrażonych w art. 8 pr.aut., prawo autorskie przysługuje twórcy zaś na mocy art. 17 pr. aut. twórca przysługuje m.in. wyłączne prawo do wynagrodzenia za korzystanie z utworu. Powyższe obowiązuje, o ile ustawa nie stanowi inaczej. Taką sytuację przewiduje art. 70 ust. 1 pr.aut., zgodnie z którym domniemywa się, że producent utworu audiowizualnego na podstawie umowy nabywa wyłączne prawa majątkowe do eksploatacji tych utworów w ramach utworu audiowizualnego jako całości. W ocenie Sądu art. 70 ust. 2 pr.aut. wyłączał to domniemanie, skoro przyznawał twórcom uprawnienie do żądania wynagrodzenia na określonych polach eksploatacji i tym samym przywraca stosowanie reguł ogólnych, w zakresie w nim wskazanym. Wreszcie zauważyć trzeba, że wynagrodzenie będące przedmiotem roszczenia

w niniejszej sprawie zostało uwzględnione w treści art. 18 ust. 3 pr.aut., który to przepis znajduje się w Rozdziale 3 Oddziale 2 zatytułowanym „Autorskie prawa majątkowe”. Już zatem z samej systematyki ustawy wynika, że wynagrodzenie należne współtwórcom za korzystanie z utworów na polach eksploatacji wyszczególnionych w art. 70 ust 2 pr.aut. ma charakter autorskiego prawa majątkowego.

Niezależnie od powyższych rozważań wskazać należy także na fakt, odnotowany przez Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z 16 września 2009 roku, I CSK 35/09 (OSNC 2010/3/47), że „Minister Kultury, udzielając zezwoleń poszczególnym organizacjom zbiorowego zarządzania, nie stosował jednolitych określeń, lecz powtarzał treść wniosków zróżnicowanych pod względem terminologicznym.” Oznacza to, że podnoszona przez pozwaną okoliczność, że niektóre decyzje Ministra *expressis verbis* zawierały uprawnienie do dochodzenia wynagrodzeń w imieniu współtwórców, wynika li tylko ze sposobu sformułowania wniosku o udzielenie zezwolenia. Z samego faktu braku takiego dosłownego zapisu w decyzjach dotyczących powoda nie można było wysnuwać wniosku, iż powód nie mógł w tym zakresie wykonywać zbiorowego zarządu, bowiem pozostawałoby to w sprzeczności z powołanymi wyżej uregulowaniami prawa materialnego.

Należy także podkreślić, że powód jako organizacja zbiorowego zarządzania korzysta zgodnie z art. 105 ust. 1 pr.aut. z domniemania posiadania uprawnień do wykonywania zarządu i ochrony w odniesieniu do pól eksploatacji objętych zbiorowym zarządem oraz że posiada legitymację procesową w tym zakresie. Domniemanie to jest wyłączone w przypadku, gdy więcej niż jedna organizacja rości sobie prawa do wykonywania zarządu w odniesieniu do konkretnego utworu. W przedmiotowej sprawie nie zachodziła taka okoliczność. Jakkolwiek Stowarzyszenie (...) również domagało się zapłaty wynagrodzenia związanego z utworami audiowizualnymi objętymi żądaniem pozwu, na co wskazywała pozwana składając do akt sprawy kopię porozumienia zawartego z tymże Stowarzyszeniem, to obejmowało ono tylko wynagrodzenia twórców reprezentowanych przez (...), a więc kompozytorów i autorów utworów słowno-muzycznych oraz scenarzystów w zakresie filmów polskich oraz kompozytorów i autorów dzieł słowno-muzycznych w przypadku filmów zagranicznych.

Nie ulegało również wątpliwości, że dochodzone przez powoda w niniejszej sprawie roszczenie mieści się w obszarze pól eksploatacji, względem których sprawował on zbiorowy zarząd. Zgodnie z udzielonym przez Ministra Kultury i Sztuki zezwoleniem powód uprawniony był do wykonywania zbiorowego zarządu prawami autorskimi do utworów audiowizualnych na polu eksploatacji w postaci „zwielokrotniania określoną techniką, w tym techniką zapisu magnetycznego oraz techniką cyfrową”. W ocenie Sądu w powyższy zakres wchodzi użyte w art. 70 ust. 2 pr.aut. określenie, tj. reprodukcja utworu audiowizualnego na egzemplarzu przeznaczonym do własnego użytku osobistego. Podobny pogląd wyraził także Sąd Apelacyjny w Warszawie w powoływanym już uzasadnieniu wyroku z 2 kwietnia 2007 roku, I ACa 1002/06. Powyższego nie zmienia powołana przez pozwaną okoliczność występowania w ustawie również terminu „zwielokrotnienie” - art. 20¹ ust 1 pr.aut. „Posiadacze urządzeń reprograficznych, którzy prowadzą działalność gospodarczą w zakresie zwielokrotniania utworów dla własnego użytku osobistego osób trzecich (...)”. Jednakże należy zauważyć, że w powyższym przepisie mowa jest o „urządzeniach reprograficznych”, za pomocą których dokonuje się „zwielokrotnienia”. Zgodnie zaś z definicją słownikową „reprografia” to sporządzanie reprodukcji dokumentów. Skoro zatem urządzenie reprograficzne służy do reprodukcji dokumentów, a ustawodawca posłużył się w tym kontekście terminem „zwielokrotnienie” to znaczy, że uznaje go za równoważny z terminem „reprodukcja”. Należy także podkreślić, że również w orzecznictwie oba te terminy traktuje się zamiennie (por. uzasadnienia wyroków Sądu Najwyższego z 13 grudnia 2007 roku,

I CSK 321/07, LEX nr 527138 oraz z 2 grudnia 2010 roku, I CSK 33/10, LEX nr 787007).

W przedmiotowej sprawie nie znajdzie zastosowania analogia wyprowadzana przez pozwaną z uzasadnienia wyroku Sąd Najwyższego z 3 stycznia 2007 roku, IV CSK 303/06 (LEX nr 255587). Stwierdzono w nim, że przepis art. 70 ust. 2 pkt 3 pr.aut. nie daje podstaw do żądania przez twórców (reprezentującej ich organizacji zbiorowego zarządzania) dodatkowego wynagrodzenia za reemitowanie w sieci kablowej utworów stworzonych lub włączonych na mocy umowy z producentem do utworu audiowizualnego. Zważyć jednakże należy, że powyższy pogląd wyrażony został w całkowicie odmiennych okolicznościach, bowiem nowelą z 28 października 2002 roku (Dz.U. z 2002 r., nr 197, poz. 1662) w art. 6 pr.aut. wyraźnie rozgraniczono i zdefiniowano pojęcia „nadawanie” i „reemisja”. Takiego zabiegu ustawodawca nie zastosował w przypadku pojęć „zwielokrotnienie” i „reprodukcja”. Nadto mając na uwadze dokonane przez Sąd rozważania dotyczące zakresu pojęciowego tychże terminów oraz sposobu ich użycia w ustawie, stwierdzić należy, że powołanie się przez pozwaną na analogię do poglądów wyrażonych w przytoczonym wyroku było bezpodstawne.

Wspomniane już domniemanie z art. 105 ust. 1 pr.aut. przejawia się nie tylko w aspekcie przedmiotowym (w zakresie pól eksploatacji co do których organizacji udzielono zgody na zarząd) ale także podmiotowym, tj. uprawnienia organizacji do reprezentowania konkretnych osób, w imieniu których występuje ona z roszczeniem. Pomimo działania powyższego domniemania, powód przedstawił dodatkowo umowy zawarte z twórcami krajowymi lub ich spadkobiercami upoważniającymi do działania w ich imieniu. Stwierdzić wobec tego trzeba, że dokumenty te - obok domniemania - wykazywały uprawnienie powoda do dochodzenia roszczeń w imieniu twórców krajowych z tytułu wynagrodzenia za utwory objęte żądaniem pozwu.

W zakresie uprawnienia powoda do reprezentowania twórców zagranicznych w niniejszej sprawie, na wstępie stwierdzić trzeba, że w ocenie Sądu nie ulegało wątpliwości, że przysługuje im prawo do uzyskania wynagrodzenia na podstawie art. 70 ust. 2 pr.aut. Należy bowiem zauważyć, że zakres obowiązywania polskiej ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych określa art. 5 pr.aut., zgodnie z którym stosuje się ją nie tylko do utworów, których twórca lub współtwórca jest obywatelem polskim, ale także do utworów których twórca jest obywatelem państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) - stron umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym (pkt 2⁽¹⁾), lub które są chronione na podstawie umów międzynarodowych, w zakresie, w jakim ich ochrona wynika z tych umów (pkt 4). Powyższy przepis statuuje zasadę asymilacji (traktowania krajowego), zgodnie z którą podmiotom zagranicznym przysługują takie same prawa jak podmiotom krajowym. Pozostaje to w korelacji z zapisami zawartymi w międzynarodowych konwencjach, których Polska jest stroną (art. 3 ust. 1 porozumienia w sprawie handlowych aspektów praw własności intelektualnej (TRIPS) (Dz.U. z 1996 r., nr 32, poz. 143), art. 5 aktu paryskiego konwencji berneńskiej o ochronie dzieł literackich i artystycznych (Dz.U. z 1990 r., nr 82, poz. 474, w związku z art. 9 TRIPS). Przedstawiony pogląd potwierdzony został w orzecznictwie (por. wyrok Sądu Najwyższego z 16 września 2009 roku, I CSK 35/09, OSNC 2010/3/47, wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 26 stycznia 2010 roku, I ACa 701/09, LEX nr 1120169).

W świetle przytoczonych rozważań stwierdzić trzeba, że domniemanie z art. 105 ust. 1 pr.aut. obejmuje również uprawnienie powoda do reprezentacji twórców zagranicznych. Pozwana nie wskazała natomiast na żadne okoliczności, które pozwoliłyby na uznanie, że przedmiotowe domniemanie zostało obalone. Sąd nie podziela przy tym poglądu, zgodnie z którym już sam fakt zanegowania przez stronę w procesie domniemania z art. 105 ust. 1 pr.aut. skutkuje jego obaleniem. Oznaczałoby to bowiem w rezultacie brak jakiegokolwiek domniemania, skoro sama negacja okoliczności nim objętej wystarczyłaby do jego wzruszenia. Takie rozumienie powyższego przepisu stanowiłoby zaprzeczenie istoty instytucji domniemania, którą jest przerzucenie ciężaru dowodu na drugą stronę co stanowi wyjątek od ogólnej zasady przewidzianej w art. 6 k.c., zgodnie z którym obowiązek ten spoczywa na osobie, która z

konkretnego faktu wywodzi skutki prawne. Przyjęcie zapatrywania zgodnego z przywołanym poglądem oznaczałoby, że okoliczność bycia organizacją właściwą ma jedynie charakter twierdzenia, a nie domniemania, wskutek czego art. 105 ust. 1 pr.aut. byłby przepisem normatywnie pustym. Sąd nie podzielił również poglądu, jakoby przedmiotowe domniemanie obejmowało swoim zakresem jedynie reprezentowanie interesów twórców krajowych. Okoliczność taka nie wynika bowiem z treści rozważanego przepisu, a przyjęcie takiej wykładni uznać należy za wręcz sprzeczne z ustawą o prawach autorskich i pokrewnych jeśli weźmie się pod uwagę zakres jej obowiązywania (art. 5 pr.aut.). Tym samym stwierdzenie pozwanej, że powód nie wykazał uprawnienia do reprezentacji twórców zagranicznych, bowiem nie złożył do akt sprawy oświadczeń tychże twórców upoważniających powoda do działania w ich imieniu lub ewentualnie dokumentów potwierdzających, że osoby te są członkami organizacji zagranicznych, z którymi powód zawarł umowę o wzajemnej reprezentacji nie zasługiwało na aprobatę.

Pozwana kwestionując legitymację czynną powódki wniosła o zobowiązanie powoda do złożenia wszystkich dokumentów (umów, zobowiązań członkowskich) potwierdzających fakt, że współtwórcy utworów audiowizualnych wskazanych w uzasadnieniu pozwu, których powód według jego twierdzeń reprezentuje, powierzyli mu zbiorowy zarząd swoimi prawami autorskimi. W odniesieniu do twórców utworów zagranicznych pozwana wniosła nadto o zobowiązanie powoda do złożenia całego szeregu dokumentów, które wykażą istnienie legitymacji czynnej powoda (k. 913-914 - wnioski). Wskazane wnioski nie mogły być uwzględnione, gdyż zmierzały wprost do obejścia normy wynikającej z art. 105 pr. aut. i wymuszenia na powódce wykazania uprawnień do zbiorowego zarządzania prawami autorskimi do utworów wymienionych w uzasadnieniu pozwu. Dla obalenia domniemania z art. 105 pr. aut. nie wystarczy zaś, że pozwany wniesienie o zobowiązanie powoda do przedstawienia dowodów dla wykazania, że powód posiada czynną legitymację do występowania w sprawie. Zgodnie z wymienionym ostatnio przepisem to pozwany powinien wykazać, że istnieje inna organizacja działająca w tym samym zakresie, a nadto, że powołuje się ona wobec niego na swój tytuł do tych samych praw (por. wyrok Sądu Najwyższego z 15 maja 2009 r., II CSK 701/08, LEX nr 519312). Domniemanie z art. 105 pr. aut. jest skuteczne wobec podmiotu, który nie ma zawartej umowy z organizacją zbiorowego zarządzania, a wykorzystuje utwory objęte ochroną prawną. Co do zasady bowiem powinien zawrzeć umowę i wносить stosowne opłaty. Skoro tego nie czyni, a zgłasza się do niego organizacja zbiorowego zarządzania, domniemywa się, że jest ona uprawniona do pobierania wynagrodzenia za korzystanie z praw autorskich w ramach pola eksploatacji, którym zarządza (por. wyrok Sąd Apelacyjny w Warszawie z 31 sierpnia 2010 r., I ACa 220/10, LEX nr 1120091). Pozwana nie zawarła umowy dotyczącej wynagrodzenia z art. 70 ust. 2 pr. aut. z organizacją, którą zarządzałyby prawami do utworów wskazanych w pozwie i reprezentowała twórców, których reprezentuje Stowarzyszenie (...). Żadna inna niż powódka organizacja nie zwróciła się do pozwanej o wypłatę wynagrodzenia dla twórców, których reprezentuje powódka. Kwestionowanie przez pozwaną legitymacji czynnej powódki należało w takich okolicznościach uznać jedynie za próbę prostego uniknięcia konieczności wywiązania się z nałożonego prawem obowiązku regulowania wynagrodzenia.

Należało się też zastanowić czy powódka sama korzystając z przysługującej jej inicjatywy dowodowej nie obaliła przedmiotowego domniemania powołując się na umowy z zagranicznymi organizacjami zbiorowego zarządu, skoro zostały one zawarte z naruszeniem zasad reprezentacji. W ocenie Sądu taka sytuacja nie miała miejsca po pierwsze dlatego, że skoro na korzyść powoda przemawia domniemanie, to nawet nieudolne próby wsparcia tego domniemania poprzez przedstawienie materiału dowodowego, który ma je potwierdzać, a nie czyni tego, lub czyni jedynie odnośnie części okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia, to taka inicjatywa dowodowa nie powinna być oceniana na niekorzyść powoda, jako objętego domniemaniem. Skoro powód jako korzystający z domniemania nie musi udowadniać żadnego z faktów, których domniemanie dotyczy, to nieudana próba ich udowodnienia, nie powinna być uznana za skutkującą obaleniem domniemania. Po wtóre powód dokonał skutecznej konwalidacji przedstawionych umów na podstawie art. 103 § 1 k.c., zgodnie z którym w przypadku zawarcia umowy przez osobę nieumocowaną lub z przekroczeniem jego zakresu możliwe jest potwierdzenie jej zawarcia przez osobę w imieniu której została ona zawarta. Jakkolwiek istnieje rozpowszechniony pogląd, że norma art. 103 k.c. nie ma zastosowania do sytuacji działania w imieniu osoby prawnej jej organu w przypadku braku umocowania lub przekroczenia jego zakresu, to wskazać należy, że można zaobserwować obecnie kształtowanie się odmiennych tendencji w orzecznictwie. Przykładem może być uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z 26 kwietnia 2013 r., II CSK 482/12 (LEX nr 1347838), w którym Sąd ten wyraził pogląd, że

„podobieństwo (...) instytucji organu osoby prawnej i pełnomocnictwa przemawia za stosowaniem w drodze analogii art. 103 § 1 i 2 k.c. w zakresie nienormowanym przepisami szczególnymi do umów zawartych w imieniu osoby prawnej przez osoby działające w charakterze organu osoby prawnej bez kompetencji do tego. Sankcja bezskuteczności zawieszanej nie tylko skutecznie chroni interesy osoby prawnej, której zasady reprezentacji zostały naruszone, ale także lepiej odpowiada potrzebom bezpieczeństwa obrotu; w szczególności wyklucza kwestionowanie czynności prawnej przez kontrahenta osoby prawnej tylko dlatego, że czynność ta przestała mu odpowiadać”. Transponując powyższe na realia przedmiotowej sprawy uznać należy, że tym bardziej powinno się dopuścić możliwość dokonania konwalidacji w przypadku, gdy strony umowy od wielu lat faktycznie realizują jej postanowienia, zaś zarzut w tym zakresie podnosi osoba trzecia względem tegoż stosunku prawnego.

Podsumowując powyższe rozważania stwierdzić trzeba, że powód posiadał legitymację czynną do działania w niniejszym procesie.

W zakresie posiadania legitymacji przez stronę pozwaną konieczne było dokonanie wykładni art. 70 ust. 2 pkt 4 i ust 3 pr.aut. W myśl pierwszego z wymienionych przepisów, główny reżyser, operator obrazu, twórcy scenariusza, twórcy innych utworów literackich lub muzycznych, które stworzone zostały do utworu audiowizualnego lub w nim wykorzystane, oraz artyści wykonawcy są uprawnieni do stosownego wynagrodzenia z tytułu reprodukcji utworu audiowizualnego na egzemplarzu przeznaczonym do własnego użytku osobistego. Zgodnie zaś z ust. 3 art. 70 pr. aut., korzystający z utworu audiowizualnego wypłaca wynagrodzenie, o którym mowa w ust. 2, za pośrednictwem właściwej organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi. W przedmiotowej sprawie obowiązującym do uiszczania opłat był podmiot korzystający z utworu audiowizualnego na polu eksploatacji - reprodukcji utworu audiowizualnego na egzemplarzu przeznaczonym do własnego użytku osobistego. Nie ulegało wątpliwości, że korzystającym jest podmiot, który uzyskuje ekonomiczną korzyść z faktu dokonania reprodukcji utworu. Należy podzielić ugruntowany w orzecznictwie pogląd, że w tym zakresie mieści się sprzedaż egzemplarzy czasopisma wraz z dołączonym do nich egzemplarzami nośników zawierających utwory audiowizualne. Takie zapatrywanie zostało przyjęte w cytowanych już orzeczeniach I CSK 321/07, I CSK 33/10 i I ACa 1002/06. Korzystającym jest też niewątpliwie podmiot, który w każdy inny niż sprzedaż sposób dystrybuje egzemplarze utworu reprodukcji na jego zlecenie. Nie ma bowiem powodów, aby inaczej niż sprzedającego traktować podmiot, który dokonuje innych czynności celem rozdysponowania egzemplarzami utworów, takich jak zamiana, czy darowizna. Z perspektywy omawianego przepisu nieistotne jest jaką formę prawną czy faktyczną wykorzystania wybierze osoba reprodukcji egzemplarzy utworu przeznaczonych do użytku osobistego. Czy sprzeda reprodukcji egzemplarzy po ustalonej przez siebie cenie, czy rozda je swoim klientom celem kreowania pozytywnej opinii na swój temat lub celem uczynienia atrakcyjnymi zbywanych przez nią innych produktów lub usług. Nie miała zatem racji pozwana podnosząc, że za korzystającego może być uznany jedynie podmiot dokonujący technicznej czynności reprodukcji. Podmiot taki, podobnie zresztą jak i pracownik, który fizycznie obsługuje urządzenie wytwarzające kolejne egzemplarze utworu, nie korzysta z samego utworu a wykonuje tylko techniczną czynność zwielokrotnienia, za którą to czynność otrzymuje wynagrodzenie od faktycznie korzystającego z utworu. Za całkowicie bezpodstawne należało uznać także twierdzenie pozwanej, jakoby desygnatem rozważanej normy miałyby być podmiot, który owej reprodukcji dokonuje z przeznaczeniem na własny użytek osobisty. Należy bowiem zauważyć, że z treści art. 70 ust. 2 pkt 4 pr.aut. wynika, że określenie „przeznaczony do własnego użytku osobistego” stanowi charakterystykę egzemplarza, a nie celu dokonania reprodukcji. Wskazać trzeba, że przy takim rozumieniu jaki prezentuje pozwana oznaczałoby to, że opłaty należałyby się od osób fizycznych, bowiem to one będą korzystać z owego nośnika. Jest to wniosek absurdalny gdyż sytuacja taka nie występuje - nie sposób sobie bowiem wyobrazić, aby osoba fizyczna zawierała z producentem / dystrybutorem umowę pozwalającą jej na reprodukcję utworu na własny użytek osobisty. Osoby fizyczne nie dokonują reprodukcji utworu, a ustawa zezwala im na nieodpłatne korzystanie z niego na własne potrzeby (art. 23 pr. aut.). Innymi słowy uznanie dokonanej przez pozwaną interpretacji pojęcia „korzystający” za właściwą, musiałoby prowadzić do wniosku, że norma art. 70 ust. 2 pkt 4 pr. aut. w zw. z art. 70 ust. 3 pr.aut. jest niemożliwa do zastosowania bowiem nie odnosi się do zdarzeń i zachowań, które mogłyby wystąpić w obrocie.

Odnosząc powyższe do okoliczności sprawy należało zauważyć, że pozwany jest wydawcą, który zawierał umowy dające mu uprawnienie do korzystania z utworów audiowizualnych wymienionych w stanie faktycznym w ilościach egzemplarzy wskazanych w tych umowach i wymienionych w stanie faktycznym, a następnie zlecał ich zwielokrotnienie w takich właśnie ilościach, po czym dołączał do wydawanych przez siebie tytułów prasowych i wprowadzał na rynek.

Tym samym w świetle przeprowadzonych rozważań i ustaleń nie ulegało wątpliwości, że pozwana posiadała legitymację bierną w niniejszym postępowaniu.

Tytułem uzupełnienia rozważań na temat legitymacji czynnej powoda, a zwłaszcza legitymacji biernej pozwanej warto wspomnieć, że sama pozwana zawierając umowy licencyjne dotyczące utworów objętych pozwem nie miała wątpliwości, że decydując się na dołączanie do wydawanych pism egzemplarzy utworów audiowizualnych stanie się zobowiązana z tytułu roszczeń wynikających z art. 70 ust. 2 pr. aut, i dlatego w każdej z umów zawarto klauzulę, że będzie ona - jako korzystająca - zobowiązana do wypłaty wynagrodzeń z tego tytułu na rzecz właściwej organizacji zbiorowego zarządzania.

Przechodząc do dalszych kwestii należało przypomnieć, że powód był organizacją właściwą w rozumieniu art. 70 ust. 3 pr. aut., a zatem mógł pobierać wynagrodzenie w imieniu współtwórców na podstawie art. 70 ust. 2 pkt 4 pr. aut. Sąd ustalił w oparciu o domniemanie z art. 105 ust 1 pr. aut., że powód był uprawniony do reprezentowania wskazanych przez siebie twórców w zakresie utworów audiowizualnych wymienionych w pozwie. Dodatkowo Sąd oparł się - w odniesieniu do twórców polskich - na złożonych do akt sprawy kopiach umów i upoważnień, zaś w odniesieniu do twórców zagranicznych na podstawie umów wzajemnej reprezentacji i przykładowych deklaracjach członkowskich.

Niezaprzeczalnie pozwana dokonała reprodukcji utworów audiowizualnych na nośnikach przeznaczonych do własnego użytku osobistego. Egzemplarze tych utworów były następnie dołączane do wydawanych przez pozwaną tytułów prasowych, co zresztą zostało przyznane przez pozwaną w toku postępowania. Łączne stwierdzenie tych okoliczności prowadzić musiało do wniosku, że roszczenie pozwu w niniejszej sprawie zasługiwało na uwzględnienie co do zasady.

Rozważenia wymagała zatem kwestia wysokości dochodzonego przez powoda żądania. Na wstępie konieczne było rozstrzygnięcie, czy wskazane przez powoda ilości reprodukowanych egzemplarzy można było uznać za uzasadnione i czy mogły one stanowić podstawę dokonania wyliczeń w niniejszej sprawie.

Powód konstruując roszczenie oparł się na zadeklarowanej przez pozwaną w umowach z dystrybutorem (...) Sp. z o.o. ilościach egzemplarzy nośników, która zostanie zwielokrotniona. Wyjątkiem był film „(...)”, który został dołączony do magazynu (...)/ (...), bowiem w tym przypadku powód nie dysponował kopią umowy o zwielokrotnienie i oparł się na wielkości nakładu (...), do którego to pisma wymieniony film był dołączony.

W ocenie Sądu rozumowanie powoda odnośnie ilości wykonanych przez pozwanego kopii utworów objętych pozwem było prawidłowe. Pozwany jako profesjonalista nie nabywałby praw (licencji) do korzystania z większej ilości kopii niż zamierzał wytlóczyć na potrzeby dołączenia do swoich wydawnictw. Odnośnie filmu „(...)”, to powód racjonalnie uznał, że dołączenie filmu do magazynu (...) z 5 czerwca 2006 roku oznacza, że film musiał być wytlóczony w ilości odpowiadającej wysokości nakładu tego pisma. Przy niewątpliwym obciążeniu ciężarem dowodu w tym zakresie powoda Sąd nie mógł stracić z pola widzenia, że dla powoda wykazanie, z ilu egzemplarzy filmów korzystał pozwany było dalece utrudnione, gdyż powód nie miał wglądu w wewnętrzną dokumentację pozwanego. Natomiast, gdyby pozwany - oprócz kwestionowania danych przedstawionych przez powoda - chciał je rzeczywiście podważyć, mógłby to z łatwością uczynić przedstawiając umowy z tłoczniami, które dokonywały technicznej czynności wytworzenia potrzebnych pozwanemu ilości egzemplarzy filmów, ewentualnie inną dokumentację na ten temat. Skoro pozwany nie przedstawił żadnych dowodów mogących prowadzić do innych wniosków, niż wynikały z materiału przedstawionego przez powoda, to Sąd uznał za udowodnione podane przez powoda wielkości nakładów płyt

z filmami wykorzystanych przez pozwanego. Samo przedstawienie przez pozwaną faktur sprzedaży dotyczących części wytworzonych egzemplarzy płyt z filmami nie było w okolicznościach sprawy podstawą do uznania, że pozwana dokonała reprodukcji takiej właśnie ilości egzemplarzy płyt. Pozwana nie przedstawiła bowiem racjonalnego wytłumaczenia, w jakim celu nabywała prawa do znacznie większej ilości kopii, niż następnie - według jej twierdzeń - sprzedawała.

W toku postępowania pomimo zadeklarowania przez powoda, że po przedstawieniu tekstu umów z tłoczniami i ustaleniu ilości zwielokrotnionych egzemplarzy odpowiednio zmodyfikuje on żądanie pozwu, strona pozwana nie przedstawiła żadnych informacji w tym zakresie, konsekwentnie stojąc na stanowisku, że należy brać pod uwagę jedynie ilość zwielokrotnionych egzemplarzy skutecznie wprowadzonych do obrotu, tj. sprzedanych. W ocenie Sądu treść art. 70 ust. 2 pkt 4 i ust. 3 pr.aut. nie daje podstaw do przyjmowania, że przepisy te ograniczają obowiązek zapłaty wynagrodzenia przez korzystającego z utworu audiowizualnego reprodukowanego na egzemplarzu przeznaczonym do własnego użytku osobistego tylko do egzemplarzy utworów, które korzystający sprzedał. Przepis wyraźnie przyznaje wynagrodzenie współtwórcom filmu z tytułu reprodukowania utworu audiowizualnego na egzemplarzu przeznaczonym do własnego użytku osobistego, obarczając obowiązkiem jego zapłaty osobę korzystającą. Kluczowe są zatem dwa elementy: 1) reprodukcja egzemplarzy utworu na egzemplarzu przeznaczonym do użytku osobistego i 2) korzystanie z tego działania. Brak jest podstaw do uznania, aby powstanie obowiązku zapłaty wynagrodzenia wiązało się tylko ze sprzedażą wprowadzonych do obrotu nośników. Wynagrodzenie jest bezpośrednio związane z faktem dokonania reprodukcji utworu i korzystaniem z tego w każdy możliwy sposób, nie tylko przez sprzedaż.

Nie poprzestając jedynie na wykładni językowej omawianego przepisu, podkreślenia wymaga, że cytowane wyżej uregulowanie ma także głębokie uzasadnienie z punktu widzenia wykładni celowościowej. Nie istnieją bowiem racje, które uzasadniałyby obciążenie obowiązkiem ponoszenia opłaty tylko podmiotu, który sprzedaje reprodukowane egzemplarze utworu, zaś zwolnieniem z niej tego podmiotu, który korzysta rozdając egzemplarze utworu razem ze sprzedawanymi innymi produktami, czerpiąc zyski z sprzedaży tych produktów lub z emitowanej przy tej okazji reklamy. Należy też zauważyć, że okoliczność, że dany podmiot nie sprzedał wszystkich zwielokrotnionych nośników nie wyklucza możliwości podjęcia takiego działania w przyszłości. Zmuszałoby to organizację zbiorowego zarządu do ustawicznego monitorowania co dzieje się z pozostałymi nie wprowadzonymi do obrotu egzemplarzami, co jest technicznie niezwykle trudne, jeśli w ogóle możliwe.

Nieprzekonujące było wyjaśnienie pozwanej, jakoby nakład nośników wskazany w umowach z (...) Sp. z o.o. stanowił jedynie umowny limit dopuszczalnego poziomu reprodukcji, a zatem nie miał przełożenia na faktyczną ilość zwielokrotnionych nośników. Gdyby stwierdzenie to było zgodne z prawdą, a nie stanowiło jedynie linii obrony przed roszczeniami pozwu, to pozwana powinna była ujawnić ile nośników z zapisanym utworem audiowizualnym zostało wytworzonych. Okoliczność ta jednak nie została wykazana przez pozwaną w toku postępowania poprzez złożenie umów z tłoczniami lub innej dokumentacji, czego konsekwencje w świetle art. 6 k.c. obciążają pozwaną. Nadto należało zauważyć, że - jak to już wyżej wskazywano - istniały uzasadnione podstawy do uznania, że ilość egzemplarzy wskazana w umowach pozwanej z dystrybutorem powinna stanowić podstawę określenia wysokości wynagrodzenia. Bez wątplenia wysokość limitu przyznanego w umowie przekładała się na wynagrodzenie, jakie pozwana musiała uiścić na rzecz dystrybutora. Pozwana musiała mieć zatem powód, dla którego zawarła umowę, w których przewidywany limit zwielokrotnień niejednokrotnie ustalony był na poziomie setek tysięcy egzemplarzy. Jako podmiot profesjonalny, prowadzący działalność gospodarczą i podejmujący racjonalne decyzje, musiała się kierować interesem opartym na kalkulacji ekonomicznej, w przeciwnym bowiem razie nie zawarłaby umowy takiej treści.

W zakresie stawki za każdy reprodukowany egzemplarz, należało przypomnieć po pierwsze, że przepis art. 70 ust. 2 pkt 4 pr. aut. mówi o „stosownym wynagrodzeniu”. Po wtóre należało odwołać się do treści art. 110 pr.aut., zgodnie z którym wysokość wynagrodzeń dochodzonych w zakresie zbiorowego zarządzania przez organizację zbiorowego zarządzania powinna uwzględniać wysokość wpływów osiąganych z korzystania z utworów i przedmiotów praw pokrewnych, a także charakter i zakres korzystania z tych utworów i przedmiotów praw pokrewnych. Ustawa nieprzypadkowo mówi o stosownym wynagrodzeniu, a nie - jak w przypadku utworów wyświetlanych w kinach - o wynagrodzeniu proporcjonalnym do wpływów. Trudno jest bowiem ustalić, jaką część wpływów korzystającego

z utworu reprodukowanego na egzemplarzu przeznaczonym na potrzeby osobistego użytku można przypisać okoliczności posługiwania się tym właśnie utworem. Niewątpliwie ważnym czynnikiem przy ustalaniu stosownego wynagrodzenia powinno być ustalenie wysokości wpływów osiąganych z korzystania z utworów. W okolicznościach sprawy nie doszło do ujawnienia danych dotyczących wysokości uzyskanych przez pozwanego wpływów. Dane te nie były znane powodowi, a pozwany ograniczył się do częściowych jedynie informacji. Pozwany wskazał tylko na ilość sprzedanych egzemplarzy pism które wydaje, a do których dołączał egzemplarze filmów wymienionych w uzasadnieniu pozwu i ich ceny. Dane te w ocenie Sądu nie dawały wiarygodnego wyobrażenia o wysokości korzyści uzyskanych przez pozwanego z korzystania z utworów. Przede wszystkim dlatego, że pozwany, jak każdy wydawca, korzyści ze sprzedaży pism, do których dołączał filmy, czerpał głównie nie w postaci wpływu kwot uiszczanych przez nabywców pism jako ich cena, tylko z wynagrodzenia za zamieszczane w tych pismach reklamy. O tym, że korzyści uzyskiwane przez pozwanego z dołączania płyt z filmami do wydawanych pism polegały głównie do przychodach z reklamy świadczy stanowisko samego pozwanego, który podkreślał, że bardzo często koszty dołączania nośników są wyższe niż dochody z ich sprzedaży, co oznacza, że sensem dołączania nośników jest pozyskanie większych wpływów z reklam. Pozwany nie przedstawił struktury swoich przychodów, pozostawało zatem odwołać się do powszechnej wiedzy, z której wynika, że wydawcy prasowi 50 do 80 % przychodów uzyskują z wpływów za zamieszczane reklamy. Wpływy te zaś są generowane jako pochodna wielkości nakładu, a wysokość nakładu jest bezpośrednio związana z atrakcyjnością pisma, która z kolei wynika m. in. z atrakcyjności dodatków z nim dystrybuowanych, w tym filmów. Skoro pozwany nie ujawnił podstawowej części swoich przychodów, a mianowicie kwot, które zapłacili mu reklamodawcy, to próby wyliczenia wynagrodzenia w oparciu o podaną przez pozwanego ilość sprzedanych egzemplarzy i ich cenę były z góry skazane na częściowy charakter i niemiarodajność. Na nieporozumieniu - w przekonaniu Sądu - opiera się próba wyliczenia korzyści pozwanego uzyskanych z korzystania z utworów na podstawie różnicy w cenie pisma bez dodanej płyty i pisma z płytą, w porównaniu do kosztów wiążących się z dołączaniem płyt. Przecież pozwany wydawca nie dołącza płyty z filmem, aby zarobić na cenie sprzedanego egzemplarza, tylko po to, aby zwiększyć nakład i uzyskać wzrost przychodów z reklamy. Cena egzemplarza pisma z płytą jest tylko wynikiem próby obniżenia do granic akceptowanych przez nabywców kosztów przedsięwzięcia polegającego na zwiększaniu nakładów pisma poprzez dodanie filmu w cenie w istocie znacznie poniżej ceny, za jaką tego rodzaju film jest sprzedawany oddzielnie po kosztach umożliwiających godziwy zysk. Aby to zauważyć wystarczy porównać ceny filmów sprzedawanych z prasą i filmów sprzedawanych oddzielnie jako samodzielny produkt. Wydawca prasowy czerpie korzyści nie z różnicy pomiędzy kosztami wytworzenia pisma z filmem i ceną, za jaką jest ono sprzedawane, tylko z wpływów z reklam będących pochodną podniesienia nakładu. O jałowości prób wyliczenia korzyści wydawcy z dołączenia filmu z płytą do pisma na podstawie różnicy cen gazety z płytą i bez płyty i kosztów ich wytworzenia daje wyobrażenie sytuacja, w której wydawca utrzymujący się tylko z wpływów z reklamy, którego pisma są rozdawane nieodpłatnie (dotyczy to miejskich dzienników takich jak (...), czy pism lokalnych takich jak (...)), postanowiłby poprawić wyniki rozpowszechniania swych pism dodając film. Wspomniana ostatnio metoda prowadziłaby w takiej sytuacji do wniosku, że wydawca nie osiągnął żadnej korzyści pomimo uzyskania takowej, tylko nie polegającej na różnicy w cenie, a na wpływach z reklam, które rosną przy zwiększonym nakładzie.

Pozwany powołując się na brzmienie art. 110 pr. aut. podniósł, że stosowne wynagrodzenie powinno uwzględniać wysokość wpływów uzyskanych z korzystania z utworów. Nie wskazał jednak wysokości pozyskanych przez siebie rzeczywistych wpływów, zatem jego wniosek, że wynagrodzenie żądane przez powoda było wygórowane nie mógł być uznany za uzasadniony. Nie można bowiem uznać żądanego stosownego wynagrodzenia za zbyt wysokie w porównaniu do nieznaney kwoty korzyści uzyskanych z korzystania z utworów. Nie można było też podzielić zapatrywania pozwanego, że wynagrodzenie z art. 70 ust. 2 pkt 4 pr. aut. powinno być naliczane wprost proporcjonalnie do ilości egzemplarzy utworu sprzedanych z czasopismami - a nie egzemplarzy utworów reprodukowanych i wykorzystanych na różne, w tym nieujawnione w sprawie, sposoby - wobec stwierdzenia, że korzyści z reprodukowania utworu polegały głównie na uzyskaniu wpływów od reklamodawców, a nie z samej sprzedaży.

Warto przy tym zwrócić uwagę, że pozwany nie wyjaśnił, co uczynił z pozostałą częścią wytłoczonych płyt, której wedle jego informacji nie sprzedał. Pozwany jako spółka nakierowana na osiągnięcie zysku zapewne wykorzystał te płyty, a nie

ujawnił jedynie w jaki sposób. W ocenie Sądu nie było zaś podstaw do wyliczania korzyści tylko przy uwzględnieniu części płyt reprodukowanych przez pozwanego, a mianowicie odnośnie tej części, co do której pozwany zadeklarował, że sprzedal je wraz z wydawanymi czasopismami.

Skoro trudno było ustalić odpowiednie wynagrodzenie wprost w odniesieniu do wysokości korzyści uzyskanych przez pozwanego, wobec braku danych potrzebnych do ich bliższego ustalenia, należało - jak uczynił to słusznie powód - odwołać się do stawek stosowanych na rynku. Uzasadniając dochodzone roszczenie powód powołał się na umowy zawierane z innymi podmiotami działającymi na rynku, ugody i zapadłe w analogicznych sprawach wyroki, w których przyjęte stawki kształtowały się na poziomie 0,25 zł w przypadku filmu polskiego i 0,34 zł w przypadku filmu zagranicznego za każdy zwielokrotniony nośnik z utworem. W ocenie Sądu dobór umów oraz charakter ujawnionych w nich kontrahentów, tj. że są to zarówno mniejsze podmioty jak i czołowi gracze na rynku pozwala na przyjęcie, że powołane przez powoda stawki miały powszechny charakter i były stosowane w obrocie. Nadto skoro powód zawierał umowy z zastosowaniem tychże stawek, to oznacza to, że w odczuciu innych podmiotów działających na tym segmencie rynku były one adekwatne i nie pozbawiały korzystających godziwego zysku związanego z rozpowszechnieniem utworu. Jak zwrócił uwagę Sąd Najwyższy, nie narusza art. 110 pr. aut. posłużenie się przy ustalaniu stosownego wynagrodzenia stawkami stosowanymi wobec innych korzystających z danego utworu, co w szczególności wynika z potrzeby respektowania ogólnych założeń dotyczących zbiorowego zarządzania, wynikających z jego istoty, w szczególności tego, że korzystający z praw objętych zbiorowym zarządkiem danej organizacji, znajdujący się w analogicznym położeniu, powinni być traktowani jednakowo (por. wyrok SN z 20 maja 1999 r., I CKN 1139/97, OSNC 2000/1/6).

Biorąc pod uwagę wskazane stawki i ilości reprodukowanych przez pozwanego utworów, z uwzględnieniem, że część z nich to filmy polskie, a część zagraniczne, roszczenie pozwu wyliczone na kwotę 1.555.798 zł należało ocenić jako zasadne.

Szczegółowe wyliczenie uwzględniające omówione powyżej dane dotyczące wielkości nakładów poszczególnych filmów i wysokość stawek przedstawia się następująco:

- 61.200 zł za film zagraniczny (...) w magazynie (...), reprodukowany w nakładzie 180.000 egzemplarzy, przy uwzględnieniu stawki 0,34 zł za egzemplarz;
- 40.000 zł za (...) w magazynie (...), reprodukowany w nakładzie 160.000 egzemplarzy, przy uwzględnieniu stawki 0,25 zł za egzemplarz;
- 62.500 zł za (...) w magazynie (...) reprodukowany w nakładzie 250.000 egzemplarzy, przy uwzględnieniu stawki 0,25 zł za egzemplarz;
- 119.000 zł za film zagraniczny „(...)” w magazynie (...), reprodukowany w nakładzie 350.000 egzemplarzy, przy uwzględnieniu stawki 0,34 zł za egzemplarz;
- 75.000 zł za film polski „(...)” w magazynie (...), reprodukowany w nakładzie 300.000 egzemplarzy, przy uwzględnieniu stawki 0,25 zł za egzemplarz;
- 119.000 zł za film zagraniczny „(...)” w magazynie (...), reprodukowany w nakładzie 350.000 egzemplarzy, przy uwzględnieniu stawki 0,34 zł za egzemplarz;
- 59.500 zł za film zagraniczny (...) w magazynie (...), reprodukowany w nakładzie 350.000 egzemplarzy, przy uwzględnieniu stawki 0,17 zł za egzemplarz;
- 85.000 zł za film zagraniczny (...) w magazynie (...), reprodukowany w nakładzie 250.000 egzemplarzy, przy uwzględnieniu stawki 0,34 zł za egzemplarz;

- 62.500 zł za film polski „(...)” w magazynie (...), reprodukowany w nakładzie 250.000 egzemplarzy, przy uwzględnieniu stawki 0,25 zł za egzemplarz;
- 75.000 zł za film polski „(...)” w magazynie (...), reprodukowany w nakładzie 300.000 egzemplarzy, przy uwzględnieniu stawki 0,25 zł za egzemplarz;
- 34.000 zł za film zagraniczny „(...)” w magazynie (...), reprodukowany w nakładzie 200.000 egzemplarzy, przy uwzględnieniu stawki 0,17 zł za egzemplarz;
- 50.000 zł za film polski „(...)” w magazynie (...), reprodukowany w nakładzie 200.000 egzemplarzy, przy uwzględnieniu stawki 0,25 zł za egzemplarz;
- 62.500 zł za film polski „(...)” w magazynie (...), reprodukowany w nakładzie 250.000 egzemplarzy, przy uwzględnieniu stawki 0,25 zł za egzemplarz;
- 59.500 zł za film zagraniczny (...) w magazynie (...), reprodukowany w nakładzie 350.000 egzemplarzy, przy uwzględnieniu stawki 0,17 zł za egzemplarz;
- 85.000 zł za film zagraniczny (...) w magazynie (...), reprodukowany w nakładzie 250.000 egzemplarzy, przy uwzględnieniu stawki 0,34 zł za egzemplarz;
- 37.500 zł za (...) w magazynie (...), reprodukowany w nakładzie 150.000 egzemplarzy, przy uwzględnieniu stawki 0,25 zł za egzemplarz;
- 37.500 zł za (...) w magazynie (...), reprodukowany w nakładzie 150.000 egzemplarzy, przy uwzględnieniu stawki 0,25 zł za egzemplarz;
- 40.000 zł za (...) w magazynie (...), reprodukowany w nakładzie 160.000 egzemplarzy, przy uwzględnieniu stawki 0,25 zł za egzemplarz;
- 62.500 zł za film polski „(...)” w magazynie (...), reprodukowany w nakład 250.000 egzemplarzy, przy uwzględnieniu stawki 0,25 zł za egzemplarz;
- 62.500 zł za film polski „(...)” w magazynie (...), reprodukowany w nakład 250.000 egzemplarzy, przy uwzględnieniu stawki 0,25 zł za egzemplarz;
- 62.500 zł za film polski „(...)” w magazynie (...), reprodukowany w nakład 250.000 egzemplarzy, przy uwzględnieniu stawki 0,25 zł za egzemplarz;
- 187.500 zł za filmy polskie „(...)”, „(...)” i „(...)” w magazynie (...) reprodukowane w nakładzie 3 x 250.000 egzemplarzy, przy uwzględnieniu stawki 0,25 zł za egzemplarz;
- 141.098 zł - za film polski „(...)” w magazynie (...), reprodukowany w nakładzie 564.393 egzemplarze, przy uwzględnieniu stawki 0,25 zł za egzemplarz.

Łącznie dało to kwotę 1.680.798,25 zł, czyli kwotę wyższą od żądanej pozwem, gdyż powód kilkakrotnie pomylił się na swoją niekorzyść w wyliczeniach przedstawionych w uzasadnieniu pozwu, np. odnośnie filmu (...), który został reprodukowany w ilości 150.000 egzemplarzy, co przy stawce 0,25 zł za egzemplarz dało kwotę 37.500 zł, a nie kwotę 22.500 zł wskazaną w wyliczeniach powoda, nadto powód błędnie zsumował poszczególne cząstkowe kwoty składające się na dochodzone roszczenie. Pozostało to jednak bez wpływu na rozstrzygnięcie, gdyż Sąd badał jedynie, czy kwota żądana pozwem znajdowała usprawiedliwienie w okolicznościach przytoczonych na poparcie żądania pozwu, co miało miejsce, a nie czy powód mógłby domagać się kwoty wyższej.

Podsumowując uznać należało, że dochodzone przez powoda roszczenie z tytułu należnego współtwórcom wynagrodzenia na podstawie art. 70 ust. 2 pkt 4 pr.aut. było zasadne.

W zakresie odsetek podstawę żądania pozwu stanowił art. 481 § 1 k.c., zgodnie z którym jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Pismem datowanym na 18 sierpnia 2011 roku powód wezwał pozwaną do zapłaty części kwoty żądanej pozwem, a mianowicie kwoty 1.318.000 zł zakreślając jej termin na spełnienie świadczenia do 1 października 2011 roku. Tym samym od 2 października 2011 roku pozwana pozostawała w zwłoce, co uzasadnia zasądzenie na rzecz powoda odsetek od wskazanej wyżej kwoty od tej daty do dnia zapłaty. Dodatkowo powód domagał się w niniejszej sprawie zasądzenia odsetek od pozostałej części należności objętej żądaniem, tj. od kwoty 237.698 zł od dnia doręczenia pozwanej pozwu do dnia zapłaty. W tym zakresie należało jednakże zwrócić uwagę na treść art. 455 k.c., z którego wynika, że jeżeli termin spełnienia świadczenia nie jest oznaczony ani nie wynika z właściwości zobowiązania, świadczenie powinno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania. Odpis pozwu został pozwanej doręczony 3 kwietnia 2012 roku, wcześniej zaś powód nie wzywał pozwaną do zapłaty wzmiankowanej ostatnio kwoty. Zauważyć należy, że wystosowanie żądania co do niemałej sumy oraz obszerność samego powództwa niewątpliwie oznaczało, że pozwana potrzebowała czasu do przeanalizowania sytuacji, zbadania zasadności roszczenia, skontaktowania się z profesjonalnym pełnomocnikiem etc. W tym kontekście „niezwłoczne” spełnienie świadczenia nie może być interpretowane jako obowiązek natychmiastowej zapłaty żądanej kwoty. W ocenie Sądu w okolicznościach sprawy należy przyjąć, że dwa tygodnie od daty doręczenia odpisu pozwu stanowiło odpowiedni okres, w trakcie którego spełnienie świadczenia powinno zostać uznane za wypełniające dyspozycję normy z art. 455 k.c. Dlatego też Sąd zasądził na rzecz powoda odsetki od kwoty 237.698 zł od 18 kwietnia 2012 roku do dnia zapłaty, oddalając powództwo w części dotyczącej przyznania powodowi odsetek od daty doręczenia pozwu stronie pozwanej do 17 kwietnia 2012 roku.

W świetle powyższego Sąd zasądził na rzecz powoda kwotę 1.555.798 zł wraz z ustawowymi odsetkami od kwoty 1.318.100 zł od 2 października 2011 roku do dnia zapłaty oraz od kwoty 237.698 zł od 18 kwietnia 2012 roku do dnia zapłaty, a w pozostałym zakresie oddalił powództwo, o czym orzeczono w punktach 1 i 2 wyroku.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu. Strona pozwana przegrała niniejszą sprawę w całości, a zatem na rzecz powoda należało zasądzić poniesione przez niego koszty procesu. Złożyły się na nie opłata od pozwu w kwocie 77.790 zł (k. 1) koszty zastępstwa procesowego w wysokości 7.200 zł (§ 6 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu) i 17 zł (k. 46) opłaty skarbowej od pełnomocnictwa. Ostatecznie więc należało od pozwanej na rzecz powoda zasądzić z tytułu kosztów procesu kwotę 85.007 zł, w związku z czym Sąd orzekł jak w punkcie 3 wyroku.